Вечір. На темно-синьому небі загорілися й замигтіли яскраві чисті зорі. Дерева в саду розпливлись і розтанули в сутінках. По-вечірньому гостро запахла зелень. І на клумбі біля хати вже розтулила свої бузкові хрестики матіола і розливає навкруги пряний дурманливий аромат. Білий табак намагається заглушити її — та де там! Навіть їдкий терпкуватий запах диму, що в'ється з труби сусіднього будинку, не може змагатися з нею…Тиша… Тепла благодатна літня ніч поволі опускається на землю.

Під тином, у густих бур'янах, лежить хлопець. Лежить горілиць, дивиться просто в зоряне небо і відчуває себе глибоко нещасним і самотнім. На очі раз у раз навертаються сльози, і тоді зірки на небі розпливаються і стають схожими на великі сяючі тремтливі кільця.

Вечірню тишу лише зрідка порушує сумне мукання сонної корови й неохочий гавкіт собак. Та ще часом лінивий вечірній вітерець принесе здалека якісь ледве чутні дивні звуки.

Щоразу, чуючи ці звуки, хлопець із новою силою відчуває свою самотність. Він добре знає, що це за звуки. Це звуки кінофільму, що демонструється зараз у сільському клубі. Хлопцеві дев'ять років, і звуть його Стьопою.

Два тижні тому Стьопині батьки поїхали на курорт. А Стьопа лишився вдома з сестрою Наталкою.

Перед від'їздом мати сказала:

— Стьопо, щоб ти мені добре поводився й у всьому слухався Наталочки. Якщо я довідаюсь, що ти бешкетував, я… — і недоговорила, лише виразно подивилася на хлопця.

— Гаразд. — спокійно погодився Стьопа. Що він іще міг сказати? Він і не думав, що це буде так важко. І, головне, хіба він знав, що Наталка виявиться такою.

Наталка тільки рік як живе в місті, вчиться в геологорозвідувальному технікумі. А оце, саме перед від'їздом батьків, приїхала додому на літні канікули.

Стьопа з Наталкою завжди були в гарних стосунках і, незважаючи на те, що Наталка на сім років старша — дружили. Одне одного виручали. Розпанахає, наприклад, Стьопа випадково нову сорочку — Наталка ніколи не ябедничає, сама зашиє добренько, так, що й не помітно, — і ніхто нічого не знає. Стьопа теж не видавав сестри. Загуляється Наталка було, прийде пізно увечері — Стьопа підтверджує: у подруги уроки вчила — сам, мовляв, бачив. І так завжди.

А тут раптом — переродилася. З першого ж дня почала командувати — туди не ходи, того не роби! Їж — мало не кожні півгодини! Що це таке, люди добрії! Стьопа, звісно, збунтувався.

— Їж манну кашу! Тобі треба поправлятися. Якщо ти не поправишся — мати мене лаятиме…

— Не хочу!..

— Їж, тобі кажуть!..

— Не хочу!

Ну, яка там може бути манна каша, коли він яблук зелених наївся, аж живіт болить.

— Їж, бо погано буде!..

— Не хочу!

— Ах, не хочеш! Ну, гаразд! Сьогодні я з Ніною йду в кіно на фільм про шпигунів — а ти вдома сидітимеш. От!

— І нехай! Подумаєш! — і Стьопа побіг і сховався отут, у бур'янах. Це було вже надвечір.

За якихось півгодини Наталка почала збиратися в кіно. Прийшла її подруга Ніна, і вони вдвох про щось голосно і весело говорили, крутилися перед дзеркалом — "наряджалися". А Стьопа лежав у бур'янах і нудився. Ждав — може, покличуть. І справді, Наталка вийшла на ґанок, гукнула:

— Стьопо! Та він не обізвався. Йому страшенно кортіло піти в кіно, але в нього був упертий характер, і цей характер не пустив Стьопу, змусив промовчати, не відгукнутися. Сестра покликала вдруге.

"От коли ще раз покличе — вийду!" — вирішив Стьопа. Але… Наталка більше не кликала — пішла. А Стьопа лишився. Сам. Від образи на сестру, на себе і на весь білий світ Стьопа мало не завив. Правда, можна було побігти, наздогнати Наталку. Ще не пізно. Але — характер! Якби у нього був не такий характер!

І ось уже другу годину лежить Стьопа в бур'янах, і скорбота шматує йому серце. Де правда на світі? Через якусь нікчемну манну кашу, хай їй біс, отаке горе! Хоч бери та вмирай!

Але скільки можна лежати в бур'янах! Стьопі нарешті це набридло. Він підвівся і понуро побрів садом.

Тихо шелестять дерева. Лунким голосом десь під хатою озивається цвіркун. І на ставку за городами безладно кумкають жаби — ніби хтось великий і лінивий регочеться під водою. Стьопа зупинився — у траві під розложистою старою яблунею щось біліло. Нагнувся, підняв. Це був

списаний аркушик із зошита, зібганий і вологий від роси. Стьопа розгорнув його, підніс до очей. І пізнав Наталчин почерк. А в нижньому кутку побачив велику жирну цифру — 22. Зчудовано звів брови — що це?.. І раптом — згадав!.. Авжеж! Та це той самий! Звичайно, той самий.

Позавчора Наталка цілий день щось шукала. І дуже нервувалася. Говорила — пропав аркуш із зошита з якоїсь там геофізики: двадцять друга сторінка. Саме по цій геофізиці Наталка одержала на іспитах незадовільну оцінку. Ніхто вдома про це не знав, тільки один Стьопа. Та він не ябеда!

Наталка вирішила ціле літо потихеньку вчити геофізику, а восени скласти іспит. І — от тобі на! — загубила одну сторінку. Наталка мало не плакала. Адже на цій сторінці найважче — те, по чому вона зрізалася на іспиті.

Стьопа стиснув папірець у руці.

"Ага… Сидиш там — кіно дивишся про шпигунів. Захоплюєшся. Про все на світі забула, — злорадно подумав він. — І не знаєш, що я знайшов!.. От порву зараз — і все. Будеш знати, як знущатися, самій у кіно ходити!.."

Стьопа вже зібрався розірвати завітну двадцять другу сторінку, як раптом в уяві його промайнула Наталка — сидить на дивані, підібгавши ноги, і старанно зашиває його, Стьопину, сорочку, роздерту в бійці.

Стьопа поволі опустив руку, що стискала папірець. Присів під деревом, притулився до стовбура і задумався.

"Ні, не буду. Хай знає, що я не такий! Навпаки, я їй віддам оцю сторінку. Хай знає, що я благородніший від неї у тисячу разів."

Стьопа починає думати, як це найкраще зробити. От приходить Наталка, і він спокійно і байдуже говорить їй: "Ну, як фільм?.. А я, знаєш, дуже радий, що не пішов. У мене тут багато цікавого було". А потім недбало, між іншим, скаже: "До речі, я тут випадково один папірець знайшов. Ти його, здається, шукала. Ось." Повернеться й піде спати. А Наталка…

Він прислухався — почулися кроки. Рипнула хвіртка. Це повернулася Наталка.

Стьопі здалося, що навіть дерево почало здригатися — так шалено забилося його серце. Наталка зайшла до хати, потім швидко вибігла і стривоженим голосом загукала:

— Стьопо! Стьопочко!.. Де ти?..

Не кваплячись, Стьопа вийшов із саду на освітлене місячним сяйвом подвір'я.

— Стьопо! Стьопочко!.. — кинулася до нього сестра.

— Ну, як фільм?.. — намагаючись говорити спокійно, тремтячим голосом почав Стьопа.

— Де ти був?..

— Як… фільм?..

— Та… Так. Нічого особливого. А все-таки шкода, що ти не пішов. Я ж тебе звала. Ти що — не чув?.. Де ти був?

— А… а… — всі підготовлені слова вмить вилетіли зі Стьопиної голови, і він сказав: — А… я… тут весь час… шукав… всюди. І знайшов… те, що ти позавчора шукала… На! — і він простяг папірець.

Наталка спантеличено подивилась на брата і швидко-швидко заморгала очима. Потім деякий час мовчки переводила здивований погляд то на Стьопу, то на сторінку із зошита, що тремтіла у його руці. І раптом, зрозумівши, рвучко кинулася й обняла брата.

— Ой, Стьопочко, спасибі! Спасибі тобі! Ой, який ти у мене хороший!.. Ти ж мене просто врятував!.. Ой, яка ж я дурна!..

…Місяць зазирав у вікно і кидав на підлогу візерунчасті тремтливі тіні.

Стьопа уже давно спав, розкинувшись на ліжку, і ворушив уві сні губами. І снився йому фільм про шпигунів, якого він не бачив.

А Наталка лежала з розплющеними очима, загадково посміхаючись, дивилася на брата і думала: "От дивачок! Хороший, славний у мене братик… Не треба було мені з ним так суворо… Оце наука мені".

І ще думала Наталка про те, що Стьопа, звичайно, ніколи-ніколи не взнає, що вона ще вчора сама знайшла цю двадцять другу сторінку, акуратно переписала, бо сторінка забруднилася, і, вже тепер непотрібну, кинула в саду.

1956 р.